

ELŐTERJESZTŐ JAVASLAT

a Hősök útja hársfasor

települési és megyei értéktárba történő felvételéhez.

Készítette: Határ Győző Városi Könyvtár 5500 Gyomaendrőd, Selyem út 124.sz.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó intézményneve: Határ Győző Városi Könyvtár

Levelezési cím: 5500 Gyomaendrőd, Selyem út 124.sz.

Telefonszám: 66/521-655

E-mail cím: varosi.konyvtar@gyomaendrod.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Gyomaendrőd Hősök úti mézelő hársfasor**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: **természeti környezet**

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Kettős hársfasor (*Tilia sp.*)

Termőhely: Hősök útja

Az érintett terület helyrajzi számai: 671, 672, 673

Terület tulajdonosa: Gyomaendrőd Város Önkormányzata

Kezelője: Gyomaendrőd Város Önkormányzata

A hársfasort védetté nyilvánították, melyet az indokolt, hogy a mézelő hársfákat a gyomai I. világháborús hősi halottak emlékére ültették 1932-1933. táján, így e fák történelmünkről tanúskodnak.

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

települési és megyei értéktár.

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A hárs (*Tilia*) nemzetség a mályvafélék családján belül a hársfaformák (*Tilioideae*) alcsaládba tartozik. Faanyagának világos, idővel kissé sötétedő színe, jellegtelen textúrája van, a geszt és a szíjács nem különül el egymástól. Puha, könnyű faanyag, gyorsan szárad. A hársak adják minden fafaj közül talán a legkönnyebben, legjobban faragható faanyagot, ez a faszobrászat legkedveltebb anyaga. Minden forgácsoló és forgácsmentes eljárással könnyen megmunkálható, gőzöléssel jól hajlítható, gyönyörűen csiszolható. 20–25 m magasra növény, kissé szabálytalan, lekerekedően oszlopos koronájú, többnyire tövétől ágas fa. A kérge szürke, finoman repedezett. Fiatal hajtásai pelyhesek, de hamar lekopaszodnak. Szív alakú, lekerekedő vállú, hegyes csúcsú, fűrészszélű levelei ritkán nőnek 7 cm-nél hosszabbra. Sárgásfehér, kellemes illatú virágai hosszúkás, ép szélű fellelélhez csatlakozó, 4–12 cm hosszú bogernyőben

nyílnak. A virágok öttagúak: öt-öt csésze- és szíromlevéllel. Gömb alakú termései simák, a bibeszál maradványaként kis, hegyes szárban végződnek. Az érett termések a fellevéllal együtt, jellegzetesen pörögve esnek le, és a szél messzire elhordhatja őket. Virágzatát a méhek igen kedvelik, fontos mézelő növény. Leginkább június közepe táján, a teljes virágzás idején gyűjthető: a méhek is ilyenkor készítik a legfinomabb hársmézet. A kislevelű hársfa virágait a teljes virágzáskor gyűjtik, árnyékos helyen szárítják. Forrázata gyógyhatású, de élvezeti teaként is kedvelt. Felhasználják még gyógyhatású fürdővizekhez, vagy bőrápoló szerként.¹

A történelmi és természeti értékkel bíró, helyi védelem alatt álló hársfasor Gyomaendrőd egyik jellegzetessége. A város legszebb, árnyas fákkal szegélyezett utcája a Hősök útja.

A MNL Békés Megyei Levéltárában őrzött régi gyomai iratokból tudjuk, hogy 1928-ban a főjegyző terjesztette a gyomai képviselőtestület elé, „*hogy Kormányzó úr Őfőméltósága nyilvánosan azon óhaját fejezte ki, miszerint a Hősök emlékére minden érdekelt család legalább 1-1 emlékfát ültessen, azt gondozza, s ezen ültetésekben Hősök emlékkertje alakíttassék, vagy ha ez nem lehetséges, úgy egy út neveztesék el Hősök emlék útjának, s az ültetessék be az érdekelt családok által, s azok költségén.*”²

A gyomai városatyák egyhangúlag döntöttek a megvalósításról: hogy az akkori Deák Ferenc utcát elnevezik Hősök emlék útjának, s azt mézelő hársfákkal ültetik be.

Részlet a 249. kgy. 7679. ikt.sz. véghatározatból:

„*Gyoma község képviselőtestülete az előjárói tanács és főjegyző javaslatát egyhangúlag és örömmel elfogadja, ehhez képest a Deák Ferenc utcát elnevezi Hősök emlék útjának... (...) Elrendeli, hogy a Hősök emlék útja tisztán mézelő hársfával ültetessék be, az alakítandó kert pedig szakkertész által tervezett fákkal. A kert beültetéséhez a Hősök hozzátartozói meghívandók, s lehetőleg általuk ültetendők el a fák, mely fákat a község ingyen bocsásson rendelkezésre.*”³

A gyomai döntésről – mint követendő példáról – a Békésmegyei Közlöny 1929. január 9-i száma is tudósított.

Az emlékút megvalósításában aktív szerepet vállalt Kner Izidor. A nyomdaalapító, a város virilise [legtöbb adót fizető polgár] sokat tett szülőfalujáért. Többek között ő kezdeményezte az I. világháborús gyomai hősök szobrának felállítását is: Istók János alkotását, a Hősök szobrát 1927-ben a református templom mellett avatták fel. Hazafias érzelmeitől vezérelve a hársfák ültetésének ügyét is felkarolta. „*Az ezer hársfát én neveltem magról és a község tisztán a kitermelés költségén, – nyolc fillérével – kapta meg.*”⁴

A fák elültetése után a helyi Gyomai Újságban írt cikket a hársfák védelmében: „*Sok tudósa akadt a faültetésnek és egybehangzóan hársfa-ellenesek. (...) Légből kapott azon állítás, hogy a hársfa nem a*

¹ Wikipédia

² BML V.B.317.a. 249/1928.

³ Uo.

⁴ Kner Izidor 1933.július 8-án kelt levele a Honsz. Csoport Elnökségének (HGYVK)

mi talajunkba való, cáfolja, hogy az állami Erdőhivatal – igazán silány talajban – három esztendő alatt olyan példányokat tudott előállítani magról, mint a kiültettek. (...) egy évtized múlva párját ritkító utcasorunk lesz. Olyan fákkal, amelyek életkorát százakkal mérik. Oly időben mézélő, amikor más eledelt nem lelnek a méhek és virágját a patikában árulják. S illatra minden fa fölé helyezhető. (...) bölcsebb, ha minden háztulajdonos a telke mentén gondolja hársfáit és pár év múlván nagy öröme telik benne. De óvják is jószágtól, emberi rosszindulattól, gyermek pajkosságtól: minek minden más ültetvény is egyaránt ki van téve.”⁵

Sajnos voltak olyanok, akik megrongálták a fiatal fákat, ezért Kner Izidor nyílt levélben kérte fel a HONSZ [Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetsége] helyi csoportjának tagjait a hársfák védelmére: „*Kedves Barátim! Az elhúnytak emlékét az élőknél állítják, hogy soha el ne múljon a hála azok iránt, kiknek a köz valamit köszönhet. Hatszáz hősi halottunknak örökké adósai leszünk! Életünkkel tettek hitet hazaszeretetükről.*

Egy cseppel sem maradtak mögöttük azok, akik ott jártak velük a halál kapujában és pusztá véletlenségből csak testi épségükkel áldoztak a Haza oltárán: örök nyomorékság terhét cipelve sírjuk széléig. (...) a Ti védelmetek alá kell helyeznem a kiültetett, szépen hajtó nyolcszáz hársfát. (...)

Tudósok a hársfák legmagasabb életkorát ezer esztendőre taksálják. Az aradi és komáromi várban hatszáz éven felüliek vannak és Az Est e hó 5-iki száma a 800 éves Nagykörös-Homolytájai ősi hársfa képét hozza, melyet történelmi emléknél nyilvánítottak és emléktáblával láttak el. Ne menjünk ily messze. De két- három évtized múlva a mi Hősi Emlékutunk az ország legszebb útja fog lenni.

Mindenki érdeke hársfáink fejlődése, mert mézélőfa és virágját gyógyszerként használja a nép és pénzért is értékesíthetik.”⁶

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Az elültetett facsemeték megnöttek, terebélyesedtek, szép fasorrá váltak. Kner Izidornak igaza lett: ha májusban a Hősök útján sétálunk, a napjainkban kb. 85 éves fák alatt, gyönyörködhetünk bennük és élvezhetjük viráguk illatát. Elődeink szép gesztusa tovább él, emléket állítva a hazájukért életüket adó gyomai háborús hősöknek. Az élő mementók – városunk egyik látványosságaként – szolgálják az emlékezést és erősítik városunk lakóinak lokálpatriotizmusát. A Hősök út melletti Kner emléktéren a Kner család emlékére szintén hársfákat ültettek, ezzel is erősítve azt a gesztust, amelyet Kner Izidor és az egykori Gyoma elöljárói a hősök emlékére tettek.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

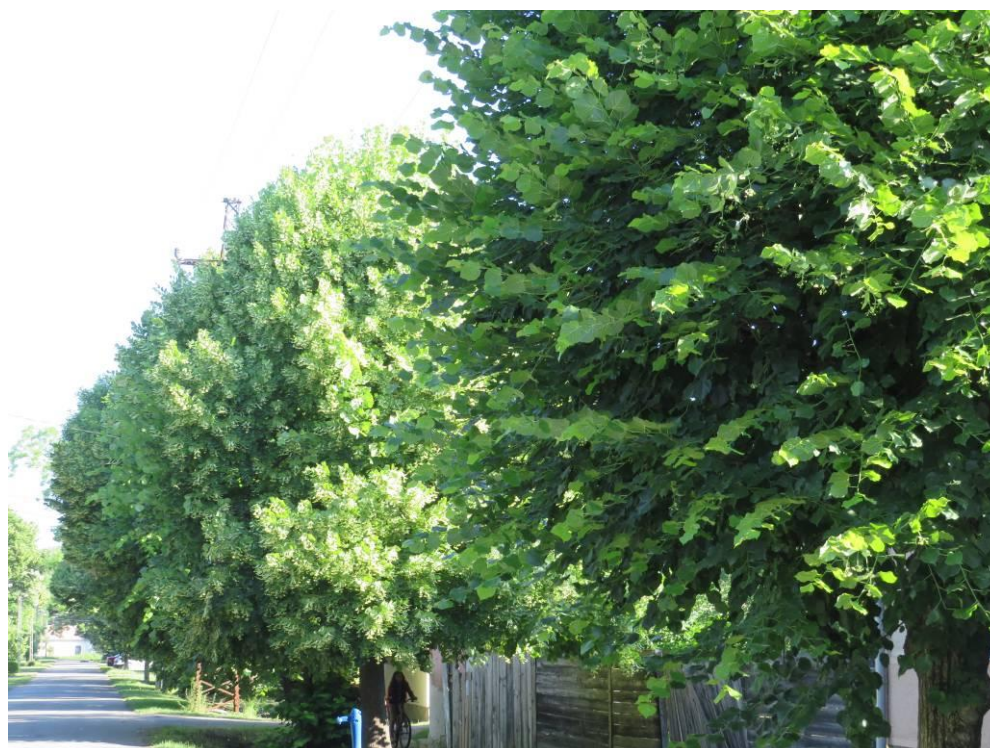
⁵ Kner Izidor: Feljajdulás. Gyomai Újság 1932. november 19. 1.p.

⁶ Kner Izidor 1933.július 8-án kelt levele a Honsz. Csoport Elnökségének (HGYVK)

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja.

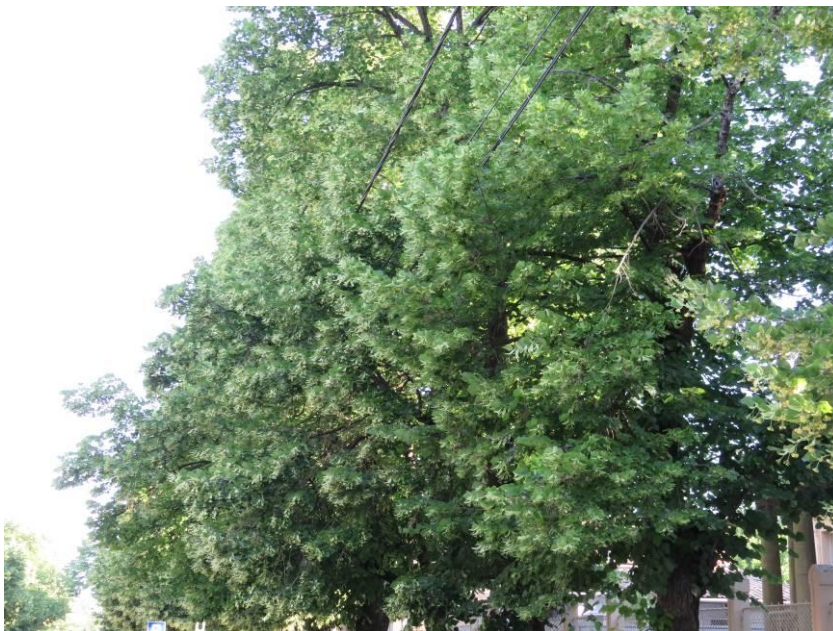
 Postacím:
5500 Gyomaendrőd,
Selyem út 124.

Nyitvatartásunk:
Hétfő-Péntek: 9 - 17
Szombat-Vasárnap: ZÁRVA

Telefon / Fax:
+36-66/521-655

Hősök út – Kner tér

249 kg. 7679 ikt. sz.
1928.

Főjegyző előterjeszti, hogy
Kormányos ur főmeltósága nyit-
vánosan azon öhajítását fejezték,
miserint a Hősök emlékére min-
den érdekelt család legalább 1-1.
emlékfa't ültessen, azt gondozza, s
ezen ültetéséből Hősök emlékek-
je alakítására vagy ha ez nem le-
hetséges, úgy egy ut, nevértésék el
Hősök emlék útjának, s az ültetes-
sék be az érdekelt családok által,
s azok költségén.

A gondolat hős lelkekben fogam-
zott meg a Hősök emlékének meg-
becülésére, s ezzel használni ki-
vánt a magyar hazának is az al-
föld fásításával -

Mintán kert létesítésére al-
kalmas területünk, mincse, az
előjárói tanács javasolja hogy a
mostani Deák Ferenc utca ne-
vértésék el Hősök emlék út -

Postacím:
5500 Gyomaendrőd,
Selyem út 124.

Nyitvatartásunk:
Hétfő-Péntek: 9 - 17
Szombat-Vasárnap: ZÁRVA

Telefon / Fax:
+36-66/521-655

jának és az érdekelte családok által ültetésére is tisztán megkezdő hársfával. Az Öllishó utca pedig nevezetessé az Deák Ferenc utcának.-

Öllishó utca Hársfák boknatar
törési körüli sok, szegény család
van, mondja ki a képviselőtestü-
let, hogy a saját költségű való
fabekerítés, elültetése, gondozása
nem kötelező, akik ezeket nem
tehetik azok helyett köztulajdon
foganatosították a faültetés és ápol-
lás.-

Vince Sándor, Atáger
Öllishó felszólalása után, a mest
az egész képviselőtestület a kert
létesítését pihajtották, - Főjegyző a-
roni javaslatot teszi, hogy az elő-
járó javaslat elfogadásával, mon-
dassék ki határozatilag, hogy az
hogy az Országos liget mellett
10 hat. hold fasemete isholiból
azon 8-10 ölnyi széles és a kert
teljes szélességében elterülő terü-
let, mely a fasemete kert első
dülő utjáig terjed - jelöltesék
ki Hársfák kertjének, a kert
biztonság által tervezendő park
a Hársfák családtagjai által, a
község által ingyen, rendelke-
zésre bocsátandó fafával ült-
tettesék le, s a fák jelöltesé-
nek meg táblázattal.-

Véghatározat:

Gyome község képviselő-testülete az előjárói tanácsai főjegyző javaslatát egyhangúlag és örömmel elfogadja, ehhez köpest a Deák Ferenc utcát elnevezni Flösös emlék utjának, a Mirkó utcát Deák Ferenc utcának, továbbá a facsemete iskolából a jelzett szakasz földet az Örséket ligethez csatolva, azt Flösös emlék kertjének elnevezni és utasítja, az kertbizottságot, hogy a javaslatban kért és azok fokozatos beültetéséről gondoskodjék. -

Belrendeli, hogy a Flösös emlék utján tisztán mezei hársfával ültetéses legyen, az alakítandó kert pedig szakkertész által tervezett fáskult. A kert beültetéséhez a Flösös honvédtartózi meghívandó, a lehetőleg általuk ültetendő el a fák, mely fákat a község ingyen bocsátson rendelkezésre. -

A hivatal előhaladásaáról évente minden ősszel a közgyűlésnek jelentés teendő. -

Mely véghatározat, mint községi határozat meghirdetendő, hirdetői határoló lejártával az esetleg beadandó fellebbezésekkel együtt jóváhagyás végett felterjesztendő. -

Javaslathoz tartozó 1929. évi 77. helyi önk. sz. 1916/1929

250. helyi. 7427. ikt. sz.
 1928.

Békéscsaba 1929. január 9.

BÉKÉSCSABAI HÍR- ÉS SZERZŐMUNKAI TUDÓSÍTÁSOK

5

A Budapesti Nemzetközi Vásár

(A Közlöny eredeti tudósítása.)
Hirt adott már róla a szegedi kereskedelmi és iparkamara, hogy ez évben a Budapesti Nemzetközi Vásárt május 4—13. között fogják megtartani. A vásárnak természetesen a magyar ipar lesz a gerince, annál is inkább, mert a nemrég lezajlott nagyszerű Magyar Hét által megkezdett széleskörű propaganda folytatására jó alkalom kínálkozik a Budapesti Árumintavásár keretében is, ahol a vásár igen számottevő nemzetközi idegenforgalma módot ad arra, hogy a magyar árúk a főváros és a vidéki magyar fogynászok közönségén kívül a felvevőképes külföld is megismerje és így a magyar árúk exportlehetőségeit is továbbépítsük.

A vásár negyemré fejlődéséről fog tanusodni tenni az a körülmény, hogy a tavalyi méreleket meghaladó kibővített szakmai és speciális csoportok közül, mint teljesen új csoport fog bemutatásra kerülni többek között a Duna kikötőügyi és vízforgalmi szakcsoport, amelynek a Duna legújabb és legmodernebb kikötőjének, a cséplő kikötőnek megnyitása különös aktualitást ad.

A dinamó magyar feltalálójának: Jedlik Ányos centennáriuma alkalmával különösen ünnepélyes keretek között mutatkozik be a villamosipar jubileumi csoportja.

A mezőgazdaság szempontjából a modern racionális termelés módjait bemutató versenytermelési csoport igen nagy érdeklődésre tarthat számot. Az építkezési és berendezési csoport a hazai fürdők és nyaralók restaurálását és modernizálását lesz hívatott előmozdítani.

A kiállításra résztvevni szándékozó vállalatok és cégek ebbeli szándékukat január 31-ig jelentik be. A kedvezmények és könnyítések, amelyeket a vásár kiállítói és látogatói élvezhetnek, valamint a helydíjak, a helyek kiosztására, az árúk elrendezésére, az árusításra stb. re vonatkozó tudnivalók a szegedi kereskedelmi és iparkamaránál 14715—1928. számra való hivatkozással szereshetők meg.

Bajok vannak a csatornával

A Körös-csatorna poshadt vize a legbiztosabb járványterjesztő

(A Közlöny eredeti tudósítása.)
Ha a boldogtalan járó-kelő, akit utja átkényszerít a Körös-csatornán túra, akárhol is keresztülhalad a csatorna hídján, éktelenül kegyetlen és visszariaszítóan orrfacsaró illat üti meg az orrát. De nemcsak az orrá, hanem a mellét is, amelyet fojtogatni és gyömszálai kezd, mintha valami kegyetlen, kajánkezdű díjbirkózóval gyűlt volna meg a baja. A Körös-csatornából éktelen bűdösség szállódik ki, nehéz és sűrű gőzként lebeg a két part között és pillanatokra megszendíti és undorodásra ingerli a békésen ballagót. Aki meg tud bírni az rettenetes szaggal és megáll a hid közepén, hogy a bűz ókádó vizükörbe nézzen, az megdöbbenne veszi észre, hogy mi minden sze-

mét, szenny, moslék, olajfolt, festőlé és más egyéb piszok uszálk a csatorna felszínén, amelyet ez a sok mindentelbe bacillus-termelő csaknem egészen ellep. Minden felesleges szemét és piszoklé a csatornába kerül és annak megterkesztelt, hónapok óta álló vízében megállva, rontja a levegő tisztaságát és az emberek ezreinek a tüdejét.

A csatorna vize — ismételjük — hónapok óta áll a zsílipék között. Ez alatt a víz megposhad és megromlik, a beléje öntözött sok szemét és lé csak gyarapítja és növeli a benne végbemenő romlási folyamatot, ami aztán állandó bűdösséget termel. Ez a borzalmas illat aztán nemcsak a járó-kelők és a parti utcákban lakó népek napjait rontja meg, hanem az egészségre is felmérhetetlen hátránnyal jár. A bacillusok százmillió száma teremnek állandóan ebben a vízben s ezek állandóan

Gyoma Hősök útját jelölt ki és azt hársfákkal szegélyezi

A fákat a hősök hozzátartozói fogják ünnepélyes formások közepette elültetni

(A Közlöny eredeti tudósítása.)
Magyarország kormányzója, mint ismeretes, azt a kívánságát fejezte ki, hogy a községek és városok, a világháborúban elesett hőseik emlékére egy-egy főtulvalukat Hősök-utjának nevezzék el. A Hősök-utját fasorral szegélyezzék, melyek cseméit ünnepélyes formák között ültessek el.

Magyarország kormányzójának nyilvánosan kifejezett óhajlására Gyoma község aképen határozott, hogy a Deák Ferenc-utcát elnevezi a Hősök emlékjának, a Mihó-utcát pedig Deák Ferenc-utának. Ugyancsak elhatározta, hogy az Erzsébet-ligethez csatolt facsemete iskolának egy részét a Hősök emlékkertjének elnevezi és azt fokozatosan beülteti. A Hősök emlékjára tisztán mézőlő hársfával, az alakítandó kert pedig szakértés által tervezett fákkal ültetendő be. A kert beültetéséhez a hősök hozzátartozói meghívandók

Gázolt a szegedi vonat

A bálteremből a vonat kerekelt alá

(A Közlöny eredeti tudósítása.)
Tóth Ferenc 24 éves hődmező-vásárhelyi legény, aki az államasutak osztálymérnökségénél pályamunkásként dolgozott, vasárnap este több barátjával átutazott Algyőre, hogy ott egy kedves leány ismerősével találkozzék. Amikor a tiszparti faluba megérkeztek, kiderült, hogy a leány éppen bálban van, amelyet egy parti csárdában tartottak meg.

A vásárhelyi utasok erre elhatározták, hogy résztvesznek a bálban. El is mentek a tiszparti csárdába, ahol vidám hangulatban telt-múlt az idő, miközben a legénynek alkoholmámorával igyekezett megédesíteni a táncmulatást örömeit. Valamivel 3 óra után Tóth Ferenc rózsás jövedvel elbucsuzott ismerőseitől, hogy hazautazzék Vásárhelyre. Miután a

a legremesebb járványok veszélyét ígéri a város lakosságának.

Különös és hihetetlen, hogy éppen a tél folyamán, amikor a levegő amúgy is gyengébb, mint más évszakokban, zárják le a csatorna vizét, hogy ilt a levegőt mesterségesen rontsák és fönkretegyék. Nem értjük az ármentesítőtársulatot és nem értjük a város vezetőségét sem, hogy a város kellok közepében megtűrjük ezt a roppant veszedelmet jelentő büzgögyat. Akkor, amikor egyesek közbiztasági mulasztásait súlyos büntetéssel megtorolják, talán még sem volna szabad mások bacillusgyárat megtűrni és békében hagyni, pláne ma, amikor állandóan a legveszedelmebb járványok gárdázkodnak a város lakossága körében!

Nyissák ki a zsílipéket és bocsássák ki a városból a járványlészket: a csatorna megromlott, bűzös vizét!

és az elültetés lehetőleg általuk személyesen teljesítendő. A fákat a község ingyen adja.

Ime Gyoma községe egyáltalán nem lel a hársfák telepítésétől, sőt valószínűleg tapasztalatokat is szerzett arra nézve, hogy a hársfák ugy talajunkat, mint klímánkat legalább is annyira kedvelik, hogy ha nem is erdei óriásokká, de tekintélyes szép fákká nevelkedjenek, máskülönbén bajosan határozta volna el a Hősök-utjának hársfákkal való kiültetését.

Reméljük, hogy Békéscsaba a példán felbuzdulva, szintén kijelöli a Hősök útját és azt ugyan-csak mézőlő hársfákkal fogja beültetni, ami ebben a rétekben szegény vidéken a méhészeknek is hasznos fog hozni, attól eltekintve, hogy a hársfa, mint diszfa is egyike a legszebbeknek. Csak idejében és megfelelő talajelőkészítés után kell ültetni.

sártói állomás közelebb esett, úgy határozott, hogy átmegy a vasúti hídon és ott száll fel a Szegedről Békéscsaba felé jövő vonatra.

Ez az elhatározása okozta a vesztét. Epen a vasúti hid közepén tartott, amikor az algyői állomásról kiindult vonat utólérte. Valószínű, hogy a vonat dübörgésének hallatára a legény futni kezdett s — egyébként is mámoros állapotban lévén — a hid valamelyik kiálló alkatrészében megbökölt, miközben egyenesen a vonat kerekelt alá zuhan.

A mozdony elkapta és maga alá gyűrte a szerencsétlen legényt, két lábát több levágta, karjait össze-össze törte, arcát a fellemerheltenségreig összeroncsoolta s testének többi részein is borzalmas sebeket ejtett.

A hid közepén lejártszó tragédiáról a mozdonyvezetőnek és a vonat utasainak sejtelmük sem volt, úgyhogy a vonat megállás nélkül továbbbörgölt Békéscsaba felé.

A vérbelagyott hulla tovább is otthvert a síneken, hajnali 5 óra körül pedig még a Vásárhely felül jövő kis-gyors is átrobögött rajta,

anélkül, hogy valaki észrevette volna. A hid közepén heverő hullát elsőnek a Békéscsabaról Szegedre menő 7 óras személyvonat mozdonyvezetője pillantotta meg s lefékezte a vonatot. Néhány percnyi veszelgelés után azonban, mikor látták, hogy semmit sem tehetnek, a vonat továbbfolytatta útját Szeged felé.

Déli 12 órakor az összeroncsoolt véres hulla még mindig ott hevert a vasúti hid közepén s az elhaladó vonatok utasai borzalommal szemlélték a véres látványt. Délután aztán az algyői csendőrség intézkedett a holtest elszállítására fel.

Elle fűzőszalon fűzőt.
Léánykák és asszonyok álma,
Isy mindenki e fűzőben fog
Tüncolni a farsangi bálban.
Ezt használják mindazok, kik
Fűzők és csinosak akarnak lenni,
Ügyességükről ismert hölgyek
Zsurokra sem fognak másba menni.
Ön se vegyen mást asszonyom!
Sveiczi gummi fűzőt használjon,
Aranyéremmel van kitüntetve.
Legjobb a kerek nagy világos,
Olcso és tartósságánál fogva
Nagyagsos Asszonyom!
Máshol venni ne is próbáljon!
Békéscsaba, Andrásy-ut 36

Gyorsvonatkatasztrófa Lyon közelében

Besancon, január 8. A Strassbourg—Lyon közötti vasútvonalon egy gyorsvonat Lyontól nem messzire összeütközött egy mozdonyval. A szerencsétlenség folytán egy ember meghalt, 4 súlyosan megszebeült. Több utas eltűnt. Az összeütközés okait még nem állapították meg.

Jó reggelt!

Keszthelyen vörhenyjárvány miatt bezárták az iskolákat. A csabai iskolások sajnálkozáva gondolnak arra, hogy milyen messze van Keszthely Békéscsabától.

Május 3-án nyílik meg a legközelebbi országos nemzetközi vásár Budapestben. A kiállításban bárki részt vehet. Azok is, akik magánúton és azok is, akik csodón kívül kötöttek kényszerűlegyeget.

HIREK

Időjárás

A békéscsabai felsőmezőgazdasági iskola meteorológiai megfigyelő-állomásának jelentése 1929. január hó 8-án délelben

Hőmérséklet	— 50 C
Hőmaximum	+ 08 C
A föld felszínén	+ 16 C
5 cm. a földben	+ 02 C
20 " " "	+ 19 C
50 " " "	+ 37 C
1 m. a földben	+ 65 C
2 m. " " "	+ 98 C
Légnomás	7773 mm.
Borultság	100%
Levegő nedvessége	00 mm
Csapadék	00 mm
Szélere és irány:	2 m/mp. északrafel.

Időprognózis este 10 órakor: Az időjárásban egyelőre lényeges változás nem várható.

Ezen a héten a Réthy Sűdy és Felker gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI- ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Negyedévre 1-30 P, Fél évre 2-60 P, Egész évre 5-20 P.
Befizetések postacsekken:
„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.
Lapárta csütörtök este 6 óra.
Megjelenik minden szombaton reggel.

Felelős szerkesztő: **Dr. WAGNER, MÁRTON**
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA
G. y o m a, Kossuth Lajos utca 64.
Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:
Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 20 fillér. Ötszöri hirdetésnél 10 százalék, tizszerinél 15 százalék, negyedévi hirdetésnél 20 százalék és félévi hirdetés esetén 25 százalék kedvezményt adunk.

Feljajdulás.

Sok tudósa akad a faültetésnek és egybehangzón hársfa-ellenesek. Mind a piactéri fák veszi zsinórmérlékül, nem véve tekintetbe, hogy azok ültetés előtti helekig hevertek elföldellen, mert hogy késett helyéne a kipécézésse, meg más előmunkálata.

Az elülsők sívár, rossz lörmelések földbe kerültek és gondozás helyett minden piacok meg-megtaposák szükre szabott földkörletét és forró, száraz nyár után úgy mennek a félnek, hogy — szinte lefirközöljen, — egy csep léli nedvesség se szívároghasson gyökereikhez.

De meg legszebb fejlődés közben, nagy hozzámenetével, visszacsipíték összes ágakkal, hogy növekedés helyett sűrűsödjék a koronája és kész nyárfaboronává fejlődjön.

Az épület előtti néhány példányt gondozták a háztulajdonosok és tessék összehasonlítani az előtte következő sorokban lévőekkel.

Légből kapott azon állítást, hogy a hársfa nem a mi talajunkba való, cáfolja, hogy az állami Erdőhivatal, — igazán silány talajban, — három esztendő alatt olyan példányokat tudott előállítani magról, mint a kiültetettek.

S nem emlékezne már rá senki, hogy a Kossuth Lajos utcában tizenöt év alatt olyan hársfasor nevelkedett, hogy pár év alatt átvették volna a széles utcát, ha hársfái indokolatlan önkény ki nem írja őket. Legfőbbjei olyan vaslag törzsszel, amilyen ma egytellen egy sincs, az előbbre valónak tartott, állandó piszkot terjesztő — korosabb — gesztenyefák közül.

Tudnivaló lenne az, is, hogy másként prosperál, a nemes hárs, mint a satnya aprólevelű és megfáthajja mindenki, mire ment a nagytemplon északi oldalán lévő pár nemes hársfa, holott ezeket igazán nem gondozza senki. Ellenben virágzaskor egyöntéppázzák és a fővén egy-egy fásítására ele-

gendő surjánt termeszt és nevel állandóan.

Nero felgyújtotta Rómát, város-szabályozás szempontjából. Ne sirassák tehát a kihányt azon akác-fákat, melyek nagyrészen arra voltak érdekesek, különösen a döglődő gömbakác-fák, a kulminált azon példányok, melyek gazdasági szempontból megérették a kivágásra és ha vele ment bizonyos hányad szép akác is, megéri, hogy egy évtized múlva, párját ritkító útcasorunk lesz.

„Olyan fákkal, amelyek életkorát százakkal mérjük. Oly időben mézélő, amikor más élettel nem igen telnek a mé-

lek és virágját a patikában árulják. S illatra mindenfa fölé helyezhető.

Ezzel szemben a különbözők lárótt igénye lassabban nő és páralan hernyófészkek.

Miután most már sirámmal mire sem mennek, bölcsebb, ha minden háztulajdonos a felke mentén gondolzza hársfái és pár év múlva nagy öröme lelnek benne.

De óvják is jószágtól, emberi rosszindulattól, gyermek pajkosságtól: minék minden más állatgyeny is egyaránt ki van leve.

KNER-IZIDOR.

Filléres gyors Budapestre.

A Máv. Igazgatóságától nyert értesítés szerint f. hó 27-én filléres gyors indul Gyula-Békéscsabáról Budapestre.

A filléres gyors fel, illetőleg leszállás céljából Mezőberény, Gyoma és Mezőtúr állomásokon is megáll. A menetid ez esetben egységesen minden állomás részére P 450-ben állapítottat meg.

Községünk közönsége a jegyeket az állomásfőnökök, sőt úttörő szeszheri beahol a menetrendre vonatkozó adatokat is meg fogja kapni.

Vásári beszámoló.

Ritka szép őszi napsütés volt a három-napos gyomai vásáron. Az állalvásárra nagy felhajlás volt, de nem igen ígérték a vevők. A szarvasmarhákért 12—35 fillért, a vágó loékért 7—8 fillért, a birkákért 30—40 fillért adtak kilogramonként.

Felhajlottak:
szarvasmarhát 819 drb, eladtak 634 drb,
lovat 745 drb, eladtak 169 drb,
birkát 683 drb, eladtak 226 drb,
kecskét 22 drb, eladtak 2 drb.

A vásárnapi kirakodóvásár is olyan nagy arányú volt, hogy novemberi vásárunkra már régen nem jöttek ennyien be vidékről is. Volt is egy kis élénkség, de persze minden árus panaszkodott mégis, mert nagyon leakadták az árak.

Rendelet.

A gyomai járás főszolgabírája a szerléspecs megbelegedések kapcsán a következőket rendelte el.

Gyoma és Endrőd község bellerületén, a sűrűbben lakott területeken (Bánomkeri, Beszenyészeg, Öregszőlő, Kocsor-

Gömbös Gyula miniszterelnök hazajött Romából.

Fejedelmeknek kijáró pompával fogadják Olaszországban Gömbös Gyula miniszterelnököt. Mussolini különvontatni ment az olasz határról Rómáig és onnan vissza is azon jött. Az olasz királynát és a pápánál is kitüntetett fogadatlásban részesült.

Hazajövet úgy nyilatkozott a miniszterelnök, minden tekintetben meg van elégedve az elért eredménnyel és a kitűzött célját is elérte.

Leginkább a magyar mezőgazdaság várná az elért siker abban, hogy a termény- és állatkiértelünkben nagyobb mennyiséget venne fel Olaszorszáig.

A vérmesebbjei egy kis friss olasz kölcsönt is szívesen vennének.

Gömbös miniszterelnöknek alkalmat volt az olasz adminisztrációt is meglátni és reméljük, e téren is lesznek újítások.

Út felülvizsgálat.

Az elmúlt szombaton látotta meg Bálint Imre kir. műszaki főtanácsos, a gyulai államépítészeti hivatal vezetője utófelülvizsgálatát a Hősök útján

és Vásárszéli úton 1928 és 29-ben épített kisköborkolatnak és az 555 fm. hosszú betonútnak Dr. Wagner Márton vállalkozó-jelenlétében.

Művészeti kiállítás és sorsjáték.

Művészek és művészek özegegyei támogatására művészeti sorsjátékot és kiállítást rendeznek Budapesten december hó 10-én. A főnyeremény: néhai Penlelei-Molnár János nagy magyar mester műve.

A sorsjátékot a Székesfőváros ellenőrzi. Egy sorsjegy ára

1 pengő, mellyel értékes művek nyerhetők.

A sorsjátékot megelőzően december 1—10-ig kiállítás lesz az összes nyeremények bemutatásával.

A sorsjáték teljes bevétel a fenti jólétkonyeált szolgálja.

A Honsz. Csoport Elnökségének

Helyben

Kedves Barátim!

Az elhunytak emlékét az élőknek állítják, hogy soha el ne muljon a hála érzete azok iránt, kinek a köz valamit köszönhet.

Hatszáz hősi halottunknak örökké adósai leszünk! Életünkkel tették hitet hazaszeretetükről.

Egy cseppel sem maradtak mögöttük azok, akik ott jártak velük a halál kapujában és pusztá véletlenségből csak testi épségükkel áldoztak a Haza oltárán: örök nyomorékság terhét cipelvén sírjuk széléig.

A Hősök Emlékútja a tiétek is s mert akadt sötét, hitvány alak, kinek semmi sem szent és ismételten letördelte több hársfa koronáját: a Ti védelmetek alá kell helyeznem a kiültetett, szépen hajtó nyolcszáz hársfát.

Kövessetek el mindent, hogy a kártékony féreg hurokra kerüljön: s a többit bizzátok ide.

Az ezer hársfát én neveltetem magról és a község tisztán a kitermelése költségén, — nyolc fillérével — kapta meg.

A gondozását intézményesen biztosítottam s tehát csak azt kérem a rokkantaktól, hogy segítsenek nekünk, — kik szintén résen vagyunk, — azt az embernek nem nevezhető alakot ártalmatlanná tenni, kinek hősi halottaink emléke sem szent!

Tudósok a hársfák legmagasabb életkorát ezer esztendőre taksálják.

Az aradi és komáromi várban hatszáz éven felüliek vannak és „Az Est“ e hó 5-iki száma a 800 éves Nagykörös—Homolytájai ősi hársfa képét hozza, melyet történelmi emlékek nyilvánítottak és emléktáblával láttak el.

Ne menjünk ily messze. De két-három évtized múlva a mi Hősi Emlékútunk az ország legszebb útja fog lenni.

Mindenki érdeke hársfáink fejlődése, mert mézelőfa és virágját gyógyszerként használja a nép és pénzért is értékesíthetik.

Gyoma, 1933 július 8.

Hazafias üdvözlettel

KNER IZIDOR

Honsz. csoport díszelnöke

Szíves tudomásul!

Jelen körlevél ma ment szerte a rokkantaknak, cserkészeknek és leventéknek.

Postacím:
5500 Gyomaendrőd,
Selyem út 124.

Nyitvatartásunk:
Hétfő-Péntek: 9 - 17
Szombat-Vasárnap: ZÁRVA

Telefon / Fax:
+36-66/521-655

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott Dinyáné Bánfi Ibolya a Határ Győző Városi Könyvtár nevében eljárva hozzájárulok, hogy az intézmény által készített anyagot, képeket a Gyomaendrődi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Gyomaendrőd, 2017. május 22.

Dinyáné Bánfi Ibolya

Intézményvezető